

Kaivoslain uudistamisen työryhmä 18.2.2021, Asialistan kohta 5

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain, turvallisuusselvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ydinenergialakia, turvallisuusselvityslakia ja kaivoslakia. Ydinenergi lakiin ehdotetaan tehtäväksi ydinenergian käytön turvajärjestelyjä koskevia muutoksia ja täsmennyksiä. Turvajärjestelyjä koskevista muutostarpeista johtuen ehdotetaan muutettavaksi myös turvallisuusselvityslakia. Lisäksi ehdotetaan täsmennettäväksi ydinjätteen huoltoon liittyvää ydinenergiain säännöstä.

Lisäksi tehtäisiin tarkistuksia ydinenergiakiin ja kaivoslakiin yleislakien muuttumisen johdosta. Muutettavaksi ehdotetaan julkista kuuluttamista ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2020.

40 §. Lupahakemuksesta tiedottaminen. Voimassaolevan kaivoslain 40 §:n pykälän mukaan malminetsintä lupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta hakemuksesta on kuulutettava lupaviranomaisen ilmoitustaululla ja asianomaisten kuntien ilmoitustaululla. Kuulutus tulee tehdä julkisista kuulutuksista annetun lain (34/1925) annetun lain mukaisesti. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset koskien fyysisistä ilmoitustauluista luopumista ja verkkosivuilla tapahtuvaan tiedottamiseen siirtymisestä. Lisäksi tarkennetaan kuulutuksen nähtävillä pitoaikaa.

Pykälän 1 momentin mukaan hakemus annettaisiin tiedoksi hallintolain mukaisella julkisella kuulutuksella ja hakemusasiakirjat julkaistaisiin lupaviranomaisen verkkosivuilla lupaviranomaisen ilmoitustaulun sijasta. Lisäksi tieto kuulutuksesta tulisi julkaista kuntalain 108 §:n mukaisesti niissä kunnissa, joiden alueelle hakemuksen mukainen toiminta ulottuisi. Kuulutusta ja siihen liittyviä asiakirjoja ei ole tarpeen julkaista kuntien verkkosivuilla, sillä valtion verkkosivuilla oleva kuulutus asiakirjoineen on vaivatta saatavissa. Tieto kuulutuksen julkaisemisesta olisi oltava nähtävillä lähtökohtaisesti saman ajan kuin se olisi toimivaltaisen lupaviranomaisen sivuilla eli vähintään 30 päivän ajan. Tiedon välittymisen varmistamiseksi kuulutuksen julkaisemisesta olisi lupaviranomaisen ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti ilmestyvässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Sanomalehdessä tapahtuvan ilmoittamisen on katsottava tehostavan tiedonkulkua ja se esitetään säilytettäväksi. Laista esitetään poistettavaksi ilmeisyysvaatimus, jolloin viranomaisen voisi harkita nykyistä laajemmin sanomalehti-ilmoituksen tarpeellisuutta.

Kuulutettavaan asiakirjaan sisältyvien henkilötietojen käsittelyssä noudatettaisiin hallintolain 62 b §:n säännöksiä. Välttämättöminä henkilötietoina olisi pidettävä hankkeesta vastaavan nimen ja yhteystietojen lisäksi sellaisten hankkeen vaikutuspiirissä olevien kiinteistöjen tietoja, jotka ovat hakemuksen vaikutuspiirissä. Momentin mukaan lupaviranomaisen olisi annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia koskee. Tätä tiedoksi antamista ei nyky sääntelystä poiketen voisi korvata pelkällä lehti-ilmoituksella silloinkaan, kun henkilöitä on enemmän kuin 30 tai henkilöiden määrää ei tiedetä. Tällaisina tahoina voidaan pitää lupaa koskevan alueen kiinteistöjen omistajien lisäksi myös kiinteistöön rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajia ja haltijoita, ellei se olisi toiminnan luonteen vuoksi ilmeisen tarpeetonta.

Pykälän 2 momentin mukaan kuulutuksesta olisi käytävä selkeästi ilmi menettely muistutusta jätettäessä tai mielipidettä ilmaistaessa. Kuulutus on hallintolain mukaan pidettävä nähtävillä 14 vuorokautta. Kaivosasioiden osalta aikaa on niiden monimuotoisuuden vuoksi pidettävä liian lyhyenä. Voimassa olevan kaivoslain 40 § 1 momentin mukaan hakemuksesta on kuulutettava vähintään 30 päivän ajan, eikä sitä esitetä muutettavaksi. Kaivoslain mukaiset lupahakemukset voivat olla melko laajoja ja koska ne kiinnostavat myös yksittäisiä kansalaisia on perusteltua, että nähtävillä pitoaika on riittävän pitkä.

Pykälän 3 momentissa tarkennettaisiin yhteisen alueen järjestäytymättömille osakaskunnille tiedottamista niin että se voisi tapahtua hallintolain mukaisella kuulutuksella.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin pykälän 5 momentin mukaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutukseen sisällytettävistä asioista ja kuulutuksen julkaisemisesta. Tarkoituksena on tarvittaessa varmistaa käytännön toimintatapojen sujuvuus.

57 § Lupapäätöksen antaminen. Voimassaolevan 57 §:n mukaan päätös malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa koskevassa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Pykälän 1 ja 2 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että julkipanosta luovuttaisiin, ja että päätös annettaisiin tiedoksi hallintolain 62 a §:n mukaisella kuulutuksella. Päätöksen antamisesta ei siis jatkossa enää ilmoitettaisi ennakolta. Lupaviranomaisen tulisi julkaista lupapäätös verkko-sivuillaan, jossa sen tulisi olla nähtävillä vähintään muutoksenhaulle säädetty aika. Valitukseen oikeutettujen katsotaan saaneen päätös tiedoksi seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Verkkosivuilla julkaistavan päätöksen henkilötiedoista säädetään hallintolain 62 b §:ssä, jonka mukaan kuulutus ja päätös voivat sisältää julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä, tiedon-saannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Tällaisina tietoina pidetään toiminnasta vastaavan henkilön nimen lisäksi toiminnan sijaintipaikan kiinteistötietoja sekä sellaisten kiinteistöjen tietoja, joita lupa koskee. Nämä tiedot ovat tarpeellisia, jotta asianosaiset ja kansalaiset voisivat arvioida päätöksen sisältää ja muutoksenhaun tarpeellisuutta. Päätöksen sisältämät henkilötiedot on kuitenkin poistettava tietoverkosta nähtävillä oloajan päätyttyä.

58 §. Lupapäätöksestä tiedottaminen. Sen lisäksi mitä kaivoslain 57 §:ssä säädetään päätöksen antamisesta julkisesti kuuluttamalla, olisi 58 §:ssä tarkempia säännöksiä malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa koskevasta lupapäätöksestä tiedottamisesta nykyistä vastaavalla tavalla. Pykälän 1 momentin mukaan päätös olisi toimitettava hakijalle. Päätöksestä olisi toimitettava erikseen jäljennös kaikille niille, jotka ovat sitä pyytäneet sekä niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille viranomaisille ja myös muille tahoille kuten esimerkiksi järjestöille, joille on asiasta annettu tieto käsittelyn aikana tai joilta on pyydetty lausunto. Momentissa olisi erikseen mainittu ilmoittamisesta valvontaviranomaisille ja yleistä etua valvoville viranomaisille.

Pykälän 2 momentin mukaan tieto päätöksestä voidaan antaa kirjeellä tai sähköisesti. Jos sähköpostiosoite ei ole tiedossa, tieto voidaan antaa kirjeitse. Tieto päätöksen antamisesta annetaan sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:n mukaisena tavallisena tiedoksiantona. Poikkeuksena tähän 19 §:n säännökseen, voidaan tieto antaa kuitenkin ilman vastaanottajan suostumusta. Tiedon kulun varmistamiseksi tieto päätöksen antamisesta tulisi antaa asiassa muistutuksen tehneille ja mielipiteensä ilmaiseille, sekä niille jotka ovat pyytäneet erikseen ilmoitusta päätöksen antamisesta. Lisäksi tieto päätöksen antamisesta on annetta niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Kyseistä asianosaisuutta arvioitaisiin samoin perustein kuin 40 §:n 2 momentissa tarkoitettua asianosaisuutta.

Lisäksi 3 momentin mukaan luvan myöntämistä koskeva päätös on viipymättä toimitettava Säteilyturvakeskukselle, joka tarvitsee tiedon luvasta säteilylain mukaista valvontaa varten. Päätös on toimitettava lisäksi Maanmittauslaitokselle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tiedon antamisesta yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle. Tiedottamiseen sovellettaisiin edellä 40 §:n 3 momentissa säädettäisiin tiedottamisesta.

Pykälän 5 momentissa olisi nykyistä vastaava säännös saamelaisten kotiseutualueelle, kolta-alueelle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksen tiedottamisesta.

Pykälän 6 momentissa olisi säännös vaikutusalueen kunnissa tiedottamisesta. Momentissa olisi lisäksi säännös kuulutuksen julkaisemisesta tiedottamisesta päätöksen vaikutusalueella julkaistavassa sanomalehdessä. Sanomalehdessä tiedottamisesta voitaisiin poiketa, jos asian merkitys on vähäinen tai julkaiseminen on muuten tarpeellonta.

74 §. Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi niin että viittaus julkisista kuulutuksista annettuun lakiin poistettaisiin, ja se korvattaisiin viittauksella kuntalain 108 §:ään.

75 §. Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että viittaus julkisista kuulutuksista annettuun lakiin poistettaisiin, ja se korvattaisiin viittauksella kuntalain 108 §:ään..

162 §. Muutoksenhaku kaivosviranomaisen päätöksestä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus hallintolainkäyttölakiin korvattaisiin viittauksella oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

163 §. Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksestä. Pykälää muutettaisiin korvaamalla viittaus hallintolainkäyttölaista oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

164 §. Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätöksestä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että pykälässä todettaisiin, että tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua ja viitattaisiin hallintolain oikaisuvaatimusta koskeviin säännöksiin.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan korjattavaksi siten, että viittaus hallintokäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäytöstä hallintoasioissa annettuun lakiin.

166 §. Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen. Pykälään tehdään tiedoksianto koskevan lainsäädännön muuttamisesta johtuvat muutokset. Maininnat julkipanosta poistettaisiin. Tämän lain mukaista hakemusasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annettaisiin noudattaen, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin viittaamalla kuntalain 108 § :n säännökseen kuntien ilmoituksista.

166 §. Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen. Pykälään tehdään tiedoksianto koskevan lainsäädännön muuttamisesta johtuvat muutokset. Maininnat julkipanosta poistettaisiin. Tämän lain mukaista hakemusasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annettaisiin noudattaen, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin viittaamalla kuntalain 108 § :n säännökseen kuntien ilmoituksista.

Laki kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kaivoslain (621/2011) 162 §:n 2 momentti ja 165 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä on 162 §:n 2 momentti laissa 1005/2015, ja

muutetaan 40 §:n 1–3 ja 5 momenttia, 57 §:n 1 ja 2 momenttia, 58 §:n 1–6 momenttia, 74 §:n 4 momentti, 75 §:n 4 momentti, 162 §:n otsikko ja 1 momentti, 163 ja 164 § sekä 166 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kun niistä ovat 58 §:n 2 momentti laissa 915/2013 sekä 162 §:n otsikko ja 1 momentti ja 164 § laissa 1005/2015, seuraavasti:

40 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lupaviranomaisen on annettava kuulutuksesta erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä menettelyä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään 30 päivän ajan lupaviranomaisen verkkosivuilla.

Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle lupaviranomainen voi antaa hakemuksen tiedoksi yhteisalueen lain (758/1989) 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella noudattaen mitä 1 momentissa säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutukseen sisällytettävistä asioista ja kuulutuksen julkaisemisesta.

57 §

Lupapäätöksen antaminen

Lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa sekä kaivosaluelunastuslupaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika.

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhdontaluvasta on toimitettava hakijalle, ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi toimitettava niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto.

Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä kirjeellä tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuille asianosaisille, ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaisemiseksi. Tieto päätöksen antamisesta annetaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä tarkoitettuna tavallisena sähköisenä tiedoksiantona.

Lisäksi kaivosluvan myöntämisestä koskevasta päätöksestä on viipymättä toimitettava jäljennös Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos päätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Koltta-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Tieto 57 §:n mukaisesta kuulutuksesta on julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksesta säädetään kuntalain 108 §:ssä. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettujen toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos sen julkaiseminen on muutoin tarpeetonta.

74 §**Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen**

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita luvan siirtopäätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §: ssä.

75 §**Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen**

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

162 §**Muutoksenhaku kaivosviranomaisen päätöksestä**

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

163 §**Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksestä**

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

164 §**Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätöksestä**

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

166 §**Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen**

Sen lisäksi mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, hallinto-oikeuden on annettava päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä 57 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että toiminnan sijaintikunta ja muu sellainen kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät, julkaisee viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 21 päivänä joulukuuta 2020.

[HE 8/2020](#)

TaVM 28/2020

EV 132/2020

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2020

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Elinkeinoministeri

Mika Lintilä